

'Onder de Boschboom'

Bossche chic

Zilveren bestek, theeserviezen, kroonluchters, kandelaars. Maar ook borstbeelden, servetten, stropdassen, medailles en wapenschildjes. Ja, beste lezer, ik neem u vandaag mee naar de wereld van de Bossche chic, naar mensen met een zwak voor rood fluweel. En als ik nou namen noem als het Zwanenbroedershuis, Amicitia, de Zwarte Arend - gaat er dan op een afgelegen plekje in uw hoofd geen lampje branden? Verschijnt er niet ergens een geveltje op uw netvlies? Ach, het is zo simpel. De Zwanenbroeders hebben zich genesteld in de Hinthamerstraat. De leden van Amicitia en de Zwarte Arend zitten in de Peperstraat, onder één dak, en samen noemen ze zich De Sociëteit.

Mooi, de sfeer is geschetst. Maar nu de vraag: hoe zien de leden van zulke verenigingen zichzelf? Nou, ik krijg de indruk dat alleen de Zwanenbroeders daar duidelijk over zijn. Ze beschrijven zichzelf als 'de bovenlaag van de samenleving', als 'de meest prominente personen uit kerkelijke, politieke en maatschappelijke sectoren'. En dat ze in dit rijtje de kerk voorop plaatsen, is begrijpelijk - de Zwanenbroeders zijn van huis uit een kerkelijke club. Amicitia en de Zwarte Arend hebben een heel andere geschiedenis, beide zijn begonnen als burgersociëteit voor 'de geletterde elite'. Hun leden troffen elkaar op een vaste plek in de stad. Daar lagen dan wat kranten, ze konden er koffie drinken, een sigaartje roken en een beetje van gedachten wisselen met mensen van hun eigen soort. En vooral dat laatste maakte me nieuwsgierig - wat dachten deze mensen, wat voor ideeën gaven ze aan elkaar door? Maar weet u wat nou het gekke is: ik kom alleen maar berichten tegen over 'onvoldoende vulling der glazen', een te hoge temperatuur van de borrel, de prijs van de kaasblokjes. En even onder ons: hoe kijkt u nou aan tegen zo'n besluit van 19 november 1945 om op een dinsdag in januari een kienavond te houden om jenever en eenden, op Amicitia, alleen voor mannelijke leden?

Ik weet er zelf niet goed raad mee allemaal, maar ik neem aan dat er in het clubhuis aan de Peperstraat een andere wind waait tegenwoordig, ietsje verfijnder lijkt me. Ik lees namelijk dat het accent nu ligt op culturele verbondenheid en maatschappelijke betrokkenheid. Dat zijn overigens nog bescheiden ambities vergeleken bij die van de Zwanenbroeders in de Hinthamerstraat. Daar ligt de lat een stuk hoger, daar wordt gewag gemaakt van het verdiepen van de spiritualiteit, van sociaal-religieuze bewogenheid, van christelijke naastenliefde. Maar opeens denk ik dan aan Robert Musil die ooit schreef: 'Als iets arm is aan inhoud, dan zoek je naar grote begrippen.' En daar lijkt het soms een beetje op in deze stad. Grote begrippen omringd door borstbeelden, medailles, wapenschilden, kandelaars. Maar verder tamelijk kort van stof.

André Beks

'Onder De Boschboom' is een rubriek van cultuurhistorische aard, die haar columnisten een podium biedt om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Reacties? Stuur uw email naar: onderdeboschboom@kringvrienden.nl